

1921 оной	№ 115 (17838)	1988 оной майн 18, среда	Сэн 3 мүн.
-----------	---------------	--------------------------	------------

КПСС-эй Центральна Комитедтэ болоһон үүлзалга

[illegible][illegible][illegible]

малшадаггүйн, мэргэжлээдэйг
эсхэмжээгээр урмашуулж асуу-
даггүйн, шалтгаалгүйн, хууль-
гүйн, Экономикчин эгэл хууль-
хүнд энэ хэлбэрдээ эмхд-
хэлэй хэрэгтээ бахатай асуу-
даггүйн шийдэгдэхгүй юм.
Эндэл онсо ондоогоор, ил-
гөөмүүшээр харвалдаа авч,
хуульга хэрэгтэй, пермичөөр,
байхтай Гэрээтэй ажхинууд
улам бүр өсөөрнэ, үйлдбэр-
хэрэгтэй, эконоичин байх-
уур дунгууд дээшлэнэ. Ехэ
аеларыше хаа, ажал хэрэг-
тай найжаржа байхтай. Гэбээ-
шье энэ хүдэлбэрийн бизд-
нын хангаха шахаагүй дээд
хуульгад харвалдаа авч,
ажхинууд дээшлэнэ, байх-
уурга, хуульга болжигднуу-

Тээд эндэше юумэн хубил-
гаж байхтай. Мүнөө хүнгэн про-
мышленностин хэлбэрэн "ш-
хал" хуульга хэрэгтэй хууд-
хуудлэрын эхилэнэй. Шэ-
асари ехэ хэмжээнуудыг бээ-
дүүлээ эргээтэйлээ. Шэнэ ко-
перативуудыше өөздөнгөө
хубита оруулаа байха гэжэ
хуульга хэрэгтэй байхтай.

Тээд эндэше юумэн би гэжэ хана-
аахтай. Энэ хуульга хууль-
хуудогэй сооцална хүнгэн-
тын шухалыг ойгохо шухал.
Тиммээд биз энэ шэлгэлээр ехэ
түсбүүдэ бэлүүлэнбид. Тээ
дээ бүхэ асуудалындыг эр-
дөөрөө шийдэж, хуульга хууль-
гэрмийнүүг эндэ багал саг
хэрэгтэй болонго, бизд мате-

дон электрослэсар.

ЦЫЖИПОВА Цингма Бадмасвна — Яруунын
районий Ульдэргын дунда нургуулийн нуралсалай-
хуумүүжүүлгын талаар директорэй орлогшо.

ЦЫРЕНДАШИЕВ Николай Гармасвич — Мухар-
Шэбэрэй районий «Знамя Ленина» колхозой түрүү-
лэшэ.

ЧУКРЕЕВ Петр Александрович — КПСС-эй

Улаан-Удны гиромой нэгдэхий секретарь:
ШОМӨӨБ Клим Кириллович — Буярадай АССР-
ий Верховно Советай Президиумой Туруулгаша.

Энгийнхэн байхад үгүйсгэж, яуулын шаяагээхээд, тэдгэрийн хамдахадаа, манай нутаг бийн эдгээ хоолойр хангаха гэлэн зорилго манай урда та- яуудын боолын Хүүхүүд, Энэ асуудалын шимдххын тула нэ хандалганыуды нэбээрүү- лээбди, энэ асуудал шийд- [Эхнй. Ургэлжэлэлын 2-дох нсуурт].

[illegible][illegible]

Мүнөө үедэ соёлой байгуу-
лалтын тус хальбардга гүрэн-
хэ хүтэлээрлүүлн, инхэлтн
гол аюулгүй, бэлгитн шэнэлэ
эрлэлт табина.

Удаань КПСС-эй Псковско
обкомой секретарь А. Н. Иль-
нин, Петрозаводск гүрэнэй
университетэй профессор В.
П. Орфинский, Тюменск
областин Тобольск хотын

хэл, хамгаалха, хэлнэлэн шэ-
хэлэ, шагшлага хэрэгтнэ үн-
дэлэархун, бэлгитн шэнэлэ
эрлэлт табина.

Удаань КПСС-эй Псковско
обкомой секретарь А. Н. Иль-
нин, Петрозаводск гүрэнэй
университетэй профессор В.
П. Орфинский, Тюменск
областин Тобольск хотын

агаар Бүгдэрайга гүрэнэй
үлүрү гөржэ байна. Эдэд бү-
гдэархун, бэлгитн шэнэлэ
эрлэлт табина.

Теллово электростанцинууд
агаар гэрлэн азодой оксид-
нуудой хадгалар агаар бүгд-
эархун, бэлгитн шэнэлэ
эрлэлт табина.

дэлмэрнэ үндсөөрнэ хай-
жаруулха шухала гэжэ комис-

110 процент бэлдүүлн байха
юм.

дистанцин профкомой
түрүүлэгшэ.

Бураадай АССР-эй Верховно Советдай Президиумэй

У К А З

СЕВЕРОБАЙКАЛЬСК ХОТЫН АРАДАЙ СҮҮДЭЙ АРАДАЙ
СУДЬЯЕ НЭМЭЖЭ ХҮНГАХА ҮДЭР ТУХАЙ

"Хүндийн хамт" үйлдвэр
 - Велосипед
 - Бэлтгэсэн
 - Өдөр
 Р. Б. ГАР
 "НАА"
 "Хүндийн хамт" үйлдвэр
 - Велосипед
 - Бэлтгэсэн
 - Өдөр
 Р. Б. ГАР
 "НАА"

Осудар- АССР по и инчи- онина, 35, с. 04610.	сөөг литература ислэлтэй байна проблем, Буряа-	Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй Президиум Хунд- лэлэй грамотаар шагнаба.	Памятнигууды нэбтэрүү- лэл дэлгэрүүлэ асуудалда элдхэл соо охз анхараг хам-	хэбээдэһэн байна. Зүблөөн майн 17-до хүдэл- мэрэз үргэлжэлүүлэ. (ТАСС).	хүтэлбэри болгохынь тула Бур- яадай АССР-эй Министрүү- дэй Советдэ, Эрхүүгэй болон Шэтын областной Советүүдэй	ведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. С. Мураховский заседаниие хүтэлбэ. (ТАСС).	Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь А. БЕРЕШИНОВ. Улаан-Удэ, Советүүдэй Байшан, 1988 оной майн 16
---	---	--	--	--	--	---	--

[Үргэлжиллэл. Эхнийнх нь 1-дүхний нэвтрэл.]	хүдөөд хэвчлээ эрд шүүд хүч- жөөх, эдэд хоолой зүйлүүд хэрх арга боломжонундад үс	шохо х юм. Харин бидэд төч олзо абахаа, эндэр тэрэннэ орунулаагүй байгаа. Тэндэ айхбатар орбо хүшэр х юм	нэр хэрүүлалхан нарай түл- нүүдэд төч болохог байна. гаруй дуратай юм. Эгээлэй иүгүй хүнүүд, арад энэ	гэсэхэбтэ? хамалаагүй, эхнийнх Зай, нэрлэл, нэвтрэл, эхнийнх
---	---	---	--	---

АРЕНДНЭ ПОДРЯД—ЭДЭЭ ХООЛ ЭЛБЭГЖҮҮЛХЭ ЭГЭЭЛ ДҮТЫН АРГА ЗАМ

[Түгээхэл, Эхнийн 1-дхи, 2-дохи, 3-дахь нойруудтай]. Энэ хадаа Эдээ хоолой прогаммыг түргэн бэлтгэх хэрэгт арга боломжнуудаа хамтадхалын даамай түхэл шонхондуй нэгэн гэж тоолонод. Хуульчлан шэнхдэлгээ урда энэ асуудал шидхдэгдэхгүй нэн гэж хананаб.

Уаадаахи жэлдэн ажал хэрэг хүнгэнөөр ябадаг болохо байна. Бүри мунөө 7 миллион түхээртэй кооперацийн протоколдо гар табидагхай. Ажалша коллективүүдтэй ажал тоосоо болонобиди Энэ орло асуудал. Тимэж энэ шонхондуйн үгснээс хуульч хандаа нэм, телевиде-нээрше хэлээ нэм, манай эгзэн мэдээгээ экономист-нуудта нүхдэ Абалкинда, Аган-бегянда яажаше наань би-дэндэ тухалхынь гуйжа бэ-шэг бэшэ нэмд.

Харин коллективүүдтэ бидэ ажал хургадгаан оош үгс-хэбди. Тэдэнэй эрилтэнүүдэ хангахын тула бидэ магази-нууды, лерегууды, столоо-нууды нээхэбди, тэдэнэй оруулхан хуулинь эгээрэ хангахэбди. Энэ асуудал яажаше наань шидхдэгдэхээр шэн-ги, «Түр» гэгээдэ толило-донотыг хуульч бүүш Бүхэ Союзай хүн зонхоо мэдүүлгэ-нүүд оромо эхилээ.

Ямарше асуудал ажал шидхдэгдэ бодохо үзэхэ шу-хала. Арэндэ подряд соци-ализмда зүрхө гэж бидэнхи гэмнээгүй юм бээ гээд энэ нэгэн үзлэн. Харин бидэ со-циализм улам бэхжүүлэхэбди гэжэ би хананаб.

Саашаада үгс хэлэгшэ акци-онерын обществын эрхэ бай-дала элдэб ханбинуудай мэрэгжэлтэдэ харилсан аг-ропромын эрлэмэй-техническэ талаар хангалын олон тоото орло асуудалууды шидхдэг арга олоно гэнэ жэлээнууды дурдаба.

Ургуулан оошогонхо 30 процент хүртээрн хэлсэгдэнэ сэнхтүгээр худалдаха хэрэгтэ агропромын шонхон комплекс-до би болонон шэнэ бүрид-хэлүүд таархайн гэж аг-рофирмын директор тэмдэ-лээ. Мунөө «Провенси» аг-робан магизинтэй, тэдэнэй оош байхан шанарайнгаа эгээрэ худалдагддаг. Нэгшье ар-салаан, нэгшье асуудал гар-даггүй.

Угынгоо түгээхэлд агрофир-мын директор гададын эконо-мическэ харилсаннууды на-рикуула асуудалуудаа тог-тоо. Тэрэ манай хүрхээршэ — социалист оронуудта Венг-ри, Польшодо би байгаа дүр-шүл шудалха, хэрэгшээ шу-хала гэж хангажанаб. Энэ эх олон хайн юмэн би. Тимгбэшье, ямар нэгэ хэлсээ батлахда, илангаа хамтын предпритэй тухай, эх олон зүшэлгэ, ханалаа тааралдуул-га, бээ бээ ойлогхогшынэ ушарнууд би. Ушар тимгбэшье манай орондо имэ харил-саннууды технико-экономиче-ска талаарны үндэллээ, ямар нэгэн зүшэл, экономическэ тоолон тодорхойлоно, шлгэл үгсэ тухай эхли байгуулаа наа, ханга на юм. Тэрэнэй ду-радалаар ямар нэгэ эхмийтэй тү-али фирмтэй херилсаа тогтохоор нэн.

«Овоши» гэжэ гэр бүлын магизинт директор П. П. Бээ-смертний (Москва) дүй дүр-шүл шудалха, хэрэгшээ шу-хала гэж хангажанаб. Энэ эх олон хайн юмэн би. Тимгбэшье, ямар нэгэ хэлсээ батлахда, илангаа хамтын предпритэй тухай, эх олон зүшэлгэ, ханалаа тааралдуул-га, бээ бээ ойлогхогшынэ ушарнууд би. Ушар тимгбэшье манай орондо имэ харил-саннууды технико-экономиче-ска талаарны үндэллээ, ямар нэгэн зүшэл, экономическэ тоолон тодорхойлоно, шлгэл үгсэ тухай эхли байгуулаа наа, ханга на юм. Тэрэнэй ду-радалаар ямар нэгэ эхмийтэй тү-али фирмтэй херилсаа тогтохоор нэн.

Манай магизинта худалдан абагшадтай зүгшөө оролодог-на нэгэ гомдол — ээлжсэн гэ-шэ. Имэ гуримаар мунөө 4 магизин худалдэ болонхой. Тэдэнэртшье худалдан аба-гшадтай зүгшөө ханга баяр ба-хасалангай үгс оромо байдаг.

Удаан хүдөө ажыхын бо-лон тракторна машина бүтээл-гын министр А. А. Евевский үгс хэлээ. Хүдөө нотаг тех-никоор ушөө бүри дүрэнээр хангагддаг гээд тэрэ өөры-гоо шүүмжэлхгээр хэлээ. За-рим ургамалууды харуула-лаа бслон хурялгаа комп-лексноор онхожоруулагда-гүй. Шидхдэгдэхгүй асуудал-чууд ушөө олон. Гэр хүсэн ушөө эхээр хэрэгшээ гэнэ. Олонхи хүнүүд энэ асуудал-да анхарааа хандуулжа хэ-лэлхынэ зүб.

Мунөө халбарин үмэнэ ма-шина бүтээлгын хэрэгшэ бүхэ

шэл тухайгаа хөөрбэ. Би-дэгэр бүлын подряды, ажа-хын тоосоон болон гаргаша-нуудаа харюулалгын эрхэ бай-дала худалданаб. Мунөө ма-гизинда 16 хүн худалдэ, тэд-нэй 9-ниинь — минин түрэлэй-хид, нүгөөдүүлнэ хайн та-ниха, найдаха нүхдэ юм. 16 хүнэй 6-ниинь пенсионер.

Удэрэй туршдаа үрэ жэмэ-сий, овошой шанаршаа боло-хо, тэрэнхи хайн шанартай байлахын тула манай хээн худалдхын хэмжээгээр про-дукциньга үгс сэнхэ худал-гаха эрхэ. Бидэндэ үгснээс, Голодониной байхгүйн түлөө оролодогбди. Жэлээнь, ка-пуста, хэбхитэр наань, хүн аба-гүй, бидэ тэрэнхи абаад, элээгээд худалдагддаг. Хүн зон дуратайгаар абадаг. Гүт-жа эхилхэн яблоска бидэ ху-дальдан абагшад дурдагддаг-гүйбди. Гүтжан хуулинь отол-жо хаада, орбегоод, кило-граммынь 50 мунгөө худал-дагддагбди. Тэрэнхи компот, элдэб шүүнэ бэлдэхээ аба-даг.

Үнэ сэн дээшлүүлхэ талаар тогтонжоон гурим тухай нэ-гэ хэдэн үгс. Манай магизинта үнэ сэн эгсэ хэнь 15—20 про-цент дээшлэдэг. Харин нилээд өхөөр нутаг. Бээ өөрөө нү-жөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

Бидэндэ мэрэгжэлтэд өрөд, хайхан, гээд эд бараанайнгаа эрхэс нүжөөр мэрэгжэлтэй хүн. Нү-жэнхынь худалдаа наймаан-да худалдэ зүгшөөгүй. Нэгэ та-лаараа, худалдхын нилээд хүн-дэ. Олон юмэ мэдээлэгдэ-бди, хуралх хэрэгшэ. Харин нүгөө талаараа, өөрынгоо ажа-лые худалдан абагшадтай нү-дөөр хараха гэж оролодог-бди. Энэниинмэй үрэ дүн-гүүд гэршэлээ. Мэрт харада урдан байхан магизинтэй эд бараанай эрхэс 69 мянган тү-хэри байхан наа, манай 137 мянган болоо. Апрель харада — урда жэлдэ 53 мянган тү-хэри байхан наа, мунөө жэл-дэ 148 мянган түхэри болоо.

бүридэлэе, манай техникескэ политикын шэнээр хараха үзэ-хэ гэнэн тон шухала зорилго табидагд байна. Ажахын то-сооной, хуулин, гэр бүлын, хамтын подряд нэбээрүүлгын эрхэ байдала, хүнүүдэй мүн-гэ тоолоно эхилхэн сагта, ма-най эд хэрэгшээгдэхтэй хүдэл-мэрэс нэлэхэ шухала, хүдөө-гэй ажалшадтай эрилтэнүүдэ нэн түрүүн хангаха болонобди. Удаан — шанар, ушөө да-хин шанар, энэмэй мунөө эгзэн шухалын, тон эхэ уд-ха шанартай байна.

Хүдөөдэ хэрэгшэ эрхын ша-нартай машина болон агрега-дууды олоор гаргаха талаар абажа байгаа хэмжээнүүд тухай сугларгагшадта министр хөөржэ үгөө, тон шухала хэ-рэгшээгдэхтэй нэрлээ. Нэн түрүүн эрхэмтэй технологи-до, минеральна болон орга-ническа үтэжүүлгэ хэрэгшээ хүдэлхэ машинанууды бүтээн гаргаха тухай хэлэгдээ.

Органическа үтэжүүлгэ аша-ха машина нарижуулагдаа гээд мэдээхэ байнаб. Найдмтай, часай туршдаа 250 тоон аша-ха шадалтай, ашаг үрэтэйгөөр худалдэг. Онсоон хэлэгдээ, машина би, ашахынь түхээ-рлээ би. «Госсельмаш» про-дукцинь мунөөдэр энэ шүүмжэлээ. Тэндэ бүтээгдээг комбайнууд хайн тэхээ яла-ла худалданаб. «Госсельмаш» мунөө «Полеск» гэжэ маши-на бүтээжэ эхилээ, тэрэнэй тү-дэлэрилдэг зарим хуулинууды нэлээгдээг байха юм.

Гэр бүлын фермануудтэй хү-нааха агрегадууд бүтээгдэн гаргагдана. Мунөө жэлдэ 12 мянга 700 агрегат гаргагдаха, удаагдах жэлдэ — мүн та тэ-дэ агрегет. Гэр бүлын фер-мэдэ гол шухала машина — Т-30 А түхээлэй трактор. Эхэл хайн, түнхтэй машина байха.

Уулазлын дунгууды М. С. Горбачев согсолбо. Эхэл но-нин, хургал боломоор, бүхэ талаараа эхэ ашатай тухтай хөөрлөөдөн болоо гэжэ тэрэ хэлээ. Энэмэй КПСС-эй ЦК-да болонон эгээл ашаг үр-эхэтэй уулазлануудай нэгэ-ниин болоно. Тимгбэшье бай-хын гайхалтай бээ. Юбэ гээ-дэ, Агарнон-промын шонхон комплекс Эдээ хоолой про-граммын бэлүүлхэ, хүдөө ажыхын продукци үйлдэрлэл-хы дээшлүүлхэ шэнэ хараа замунды тодорхойлхын тула КПСС-эй ЦК-гай майн Пле-нумнээ хошой эххэн зам га-талаа бүүш.

Нүгөө талааха эдэ бүгэдэн дунгуудтэй, тэдэнэй сэнхлээ-нүүдэй үлдэнэ дээрээ хэ-ража үзэхэдэ, энэ уулазла-гын манай ургашаа дабыл-лын арга зам нээжэ үгэхэ бүүш. Тимгбэшье нэн түрүүн хү-дөө ажыхын хүжэлтэй хур-дагдаха хараа шугамы, эдээ хоолой асуудалууды богони болзотой шидхдэг агропро-мын шонхон комплексн зорил-гоонуды таанадай тон халуу-наар дэмжжээ байхандаа ба-ртайбди.

Эдээ хоолой асуудал хэ-зээдхэе байха гэж хананаб. Ажабайдал имэ ха юм. Га-бэшье энэниинэ тон богони болзотой шонхондуй шухала гэжэ хэлэгдээ, тэрэнэй хурсы-нь нүлүдэхэ тухай хэлээб. Нүхдүүдэй энэ асуудал үнэ-хөөрөөшье хурса байхара. Энэмэй эххэн бэрхшээл-нүүдэ тохолодуула, хүнүү-дэй үдэр бүрин ажабайда-

нь дайрана гэжэ ойлогхо, хараха хэрэгтэй. Бидэнэй зүб харгы шэлэхэ-нь мунөөдэрэймэй хөө-рлөөдөн ушөө дахин бидэндэ баталан харуулба.

Бидэ хүнүүдтэй, тэдэнэй эти-гэл, найдлаа, бээ даагаад худалдэ шадха байханда, тэ-дэнэй эдэхидэ, харюусалгада, эрхэтэн байханаа мэдэрэл бо-лон ушар ёно ойлогдог бай-ханда этигэнэ, түшгэлнээбди. Эдэ бүгэдэ хамтын подряды, илангаа арэндэ подряд бо-лон ажыхын тоосооной хэрэг-шээгдэг газарта буришье ашаг үрэтэйгөөр бэлүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Энэ хэлэг-дэхэ арэндэ подряд эконо-мическа шэнэ харилсаа ба-ртайхана. Тэрэ хүнэй бүхэ хайн талы дээшнэ үргэнэ, боло-то зээбнэй гэнэн мэдэрлэнь хүжөөнэ. Эдээ хоолой асуу-даны эгээл богон замаар бэлүүлхэ, орон дотор эдээ хоолой зүйлүнүүдэ элбэг дэл-бэ болохо арга олгоно.

Мунөө хуулинь хангажанаб Нэ-гэ-хөөр, эххэдээл наа, гурбан жэл болоод байхдаа, ажа-хтар эхэ ашаг үрэ энэлхээ аб-тана. Эдээ багаар абагдаа, жэл соо, хөөр жэл соо ургас-ка адагын тоноор дээшлээ. Энэмэй ажалы шэнэ гу-римаар эхмидхэхтэй, хүнүү-дэ урмашуулангай, бээ да-гаад худалдэ арга олгонон, эдэхихиень дээшлүүлхтэй ашаг үрэ болоно. Мунөө арэн-дэ, коллективүүдтэй нэгэ-хөөр жэл соо туйлагдана үр дүн-гүүд урдан абажа жэл соо-шье туйлагдахагүй, байгаа бүүш.

Мал ажалда арэндэ под-ряд гайхамшагтай юмэ ха-руулаа. Нэгэл адли эрхэ бай-дала, нэгэл шажуу фермэдэ, нэгэл адли тэжээл дээрэ. Бай-даг, ажалда ондоогоор хан-даг болохоодо, хүнүүдэд та-ондоо үр дүнүүдэ туйла-даг болоно. Тэдэнэр жэл соо үнээн бүрихөө бусаднаа 1000 — 1500 килограмм хү эхээр хаана. Урдан, манайдаа үр-наали өөдэтэй дээшлээггүй бээлэй, Маалаа олон болжол-хой, үр наали дээшлүүлэгдэ нэмд. Малай шэнэ шэнэ байрану-уды барихын тула эхэ мүн-гэс гаргажал, продукци эхээр абахын орондо маала удаан байлжаа, эдээлүүлжэл байдаг нэмд.

Нүлүл гурба-дүрбэн жэлдэ манайда малай тоо толгой олошоруулагдаагүй, х а р и н ашаг шэмэнэ — махан, хүн эхээр абагдаг болохо бай-на. Хэрбээ бидэ үнээн бүри-лөө жэлдэ 4 мянган кило-грамм хү наадаг болоол наа, сагаан эдэнэй продукцид хүн зоноо, хүсэд хангахэбди. Хэрбээ үнээн бүрихөө түгэл абадаг болоо наа, баһал үх-эрэй махаар хангалта шид-хэгдээ болоно. Хэрбээ үхэр бүтэниинэ 450—500 килограмм хүжүүлгээр туршадаг бо-лобол, үнээдхэ олон бо-логтгүйгөөр, үхэрэй маха аба-ха асуудал баһал шидхдэхэ аргатайбди.

Ингээд өрөхдөө, адууна ма-лаа олон болонгүйгөөр, им-аг-тал селекцинон худалдхынэ, тэжээлээр хангалхынь найма-руулжэ, ажалай эхмидхэхтэй, шэнэ гурим, тэрэ тоодо под-ряд нэбээрүүлжэ, тархан бо-лон мал ажалда шэнэ ханда-сые бин болгоод байлаб, бү-

хы шухала асуудалууды түр-гэнээр шидхдэхэ аргатай бай-набди. Харин малай тоо тол-гойе олошоруулха, шэнэ бай-ранууды бариха гэжэ мэтэн юмэндэ гаргагдадаг эхэ мүн-гэ зөөринэ социальна асуу-далнууды шидхдэхэ, хүнүүдэй нуудал байдал найжаруул-ха хэрэгтэ зориулха аргатай болохобди. Эгээл тимгбэшье мунөө бидэ арэндэ, хамтын, гэр бүлын подрядууды хү-дөөдэ хаа ханаагүй, эгээл үр-гэнээр дэлгэрүүлхэ бата ха-раа шугам баримталха ёно-тойбди гэжэ мунөөдэр онсо-лон хэлэхэ шухала.

Нүхдүүд, мунөө энэ хэлэг-дэхэ зарим ханамжанууды зүбшөөхэ байнаб. Хаа хаана-гүй нэгэл адли хэбэй үндэ-гөөр, хүдэлхэ ёһогүйбди. Рес-публикануудта, элдэб зоно-нуудта ондо ондоогоор хү-дэлхэ шухала. Юбэ гээдэ, ажахынүүдэ экономическа бо-лон социальна хүжэлтэньгөө, хүн зонингоо тоогоор адли бэшэ ха юм. Энээн дээрээ нэгэ бүхэндэ тодорхойгоор, дээрээ ямаршье захирлалта-гүйгөөр, хүнүүдтэй өөһдөө өт-на, нэгшье мэдээд худалдэ арга олгохо, хамтын болон арэн-дэ подряд нэбээрүүлхэ хэрэг-тэ наад тоёо ушаруулжа бай-хан элдэб хаалтанууды үгы болохо хэрэгтэй. Энэ гол шу-хала.

Ажахынүүдта тухай коопе-ративууды эхмидхэхэ, хан-галын албантай, бусад халба-ринүүдтэй холбоотой шэнэ кооперативууды бин болго-хо, элдэб аянзын подрядууды, илангаа арэндэ под-ряд эхмидхэхэ, колхоз, сов-хозуудай доторой арга бо-ложоогшынэ хүсэд дүүрээ нээрэ элсүүлхэ хэрэгшээ зам-да бата бэхээр, хэтээдэ гара-ада гэжэ ЦК-гай болон пра-вительствын зүгшөө баталан хэлэхэ байнабди. Гол зорилго юуб гээдэ, ажалай хүсые элсүүлхэ, эдээ хоолоор болон хүнэн промшленинестине түү-хэй эдээр хангалхы шидхдэ-хэ, хүн зонин хангалхы хүг-жөөхэ гэжэ мэтээр колхоз, совхозуудай өөһдхын хэжэ шадхаа юмны бүүдхын элс-үүлэхэ шухала. Нүхдүүдэй, энэ уулазлаа дээрэ дурдагданаб. Онхоорхой олон юмнуудтай бүүшынэ хэрэгшээ ёһотойбди.

Таанад богоникон забһар-лалгыншье үдээ уулазлаа тух-ай, мун өөһдхынгоо ханам-жанууд тухай хөөрлөдхэн байхот. Бидшье забһарлалгын үдээ манай хөөрлөөдөн яма-раар ажаа байнаб гэжэ ба-һал хөөрлөөдө зүбшэн хэлсээ-бди. Энэнтэй хамта олон жэ-шээ, баимтанууд дурдагдана. Виктор Петрович Никонен, Ге-оргий Петрович Разумовский Краснотарский хизаерай Крас-ноярмский районий Кировэй нэрэмжлэт колхоз тушаа нэгэ нонхорхойгоо жэлээ дурдаа. Токораа манай шанга шад-гал ажахынүүдта дунда энэ колхоз хал болоогр гээдэнги, нүла гэжэ тоологдог нэн. Тээд энэ арэндэ подряд нэбээрүүлгээжэ, ажахы ган-ска өлөө болохо, шанга шадалтай болохо эхилээ. Эгээл нонин юмэнэ гээдэ, энэ бү-хы хүнүүд, тоогоодшье ажа-хын тоосоондо оруулагдаа. Хүүгэдэй саад, больница, мас-терской гэжэ мэтэн хуу ажа-

хын тоосоондо оруулагдан-хай. Ажахын тоосоон хүнүүдэ бодомжолхо, шэнэ хайн юмэ бэдэрхэ хэрэгтэ баадаа, эдэ-хи үүсхэлхэе бадаруулна. Жэ-шээлхэдэ, колхозой мастерской тархан болон мал ажалдаа хү-дэлгэгдэдэг бүхэ техникы-найнаар забһарилха, харуу-налханаа гадна, энэнтэй хам-та хүн зонин элдэб хэрэгшэ-жын талаар хангалгын 150 мян-ган түхэригэй худалдхын хээ. Колхозой нэгэл мастерской имэ эхэ худалдхын хэжэ ша-даха байна бүүш. Харин тим-гбээд бидэ хүдөөдэ хангалгы хайхан гээд үргэдхэхэ гэжэ бодомжолнобди.

Орхонхүүдэй хэлсэхэдэ, ма-най ажахынүүдта урда ажа-хтар эхэ арга боломжо нээ-гдэнэ. Тимгбэшье нэн түрүүн бидэ арэндэ гуримай подряды коопераций болон агропро-мын шонхон хангаанай элдэб гуримнууды хүжөөхэ бата шу-лам баримталха ёһотойбди гэ-жэ энэ ушөө дахин баталан хэлэхэ шухала. Энэ гансаше эхин кооперативуудта, доодо шатын коллективүүдтэ бээ, мүн районнуудай, областнууд-тай, хизаарнуудай болон рес-публикануудай организацинууд-та сэхэ хабаатой байна.

Хөөрлөөр, энэ жэлдэ юу хээ ёһотойбиди? Урдманы амар зорилгоон байнаб? Энэниинэ би нимжүүлгээр тайлбарилха байнаб. Элдэб ян-зын подрядуудтай — гэр бүлын, хамтын, зөөногтой подряды хэлсээнууды баталан бүхы ажахынүүдта, коллективүүдтэ мунөө дээрээ туһаламжал хэ-рэгшээ. Экономическа шэнэ харилсаанай гуримнууды шу-далдаа тэдэнээд туһалха шу-хала. Энэмэй юрын хэрэг бэ-шэ ха юм. Энээнээ ургаша тохолодхон аладуунд дахин дабтагдаха ёһотой, бидэ ажа-лаа аладуунгөөр абуулха ёһо-тойбди.

Подрядтай хэлсээ баталаад байхан коллективүүдтэ ажахын тоосооной бүхы хайн талы бодотой ашагшынэ тула бүхы хэрэгшэ юмэ хээ шу-хала. Энэ нэн түрүүн колхоз, совхозуудай өөһдхын хэжэ шадхаа юмны бүүдхын элс-үүлэхэ шухала. Нүхдүүдэй, энэ уулазлаа дээрэ дурдагданаб. Онхоорхой олон юмнуудтай бүүшынэ хэрэгшээ ёһотойбди.

Таанад богоникон забһар-лалгыншье үдээ уулазлаа тух-ай, мун өөһдхынгоо ханам-жанууд тухай хөөрлөдхэн байхот. Бидшье забһарлалгын үдээ манай хөөрлөөдөн яма-раар ажаа байнаб гэжэ ба-һал хөөрлөөдө зүбшэн хэлсээ-бди. Энэнтэй хамта олон жэ-шээ, баимтанууд дурдагдана. Виктор Петрович Никонен, Ге-оргий Петрович Разумовский Краснотарский хизаерай Крас-ноярмский районий Кировэй нэрэмжлэт колхоз тушаа нэгэ нонхорхойгоо жэлээ дурдаа. Токораа манай шанга шад-гал ажахынүүдта дунда энэ колхоз хал болоогр гээдэнги, нүла гэжэ тоологдог нэн. Тээд энэ арэндэ подряд нэбээрүүлгээжэ, ажахы ган-ска өлөө болохо, шанга шадалтай болохо эхилээ. Эгээл нонин юмэнэ гээдэ, энэ бү-хы хүнүүд, тоогоодшье ажа-хын тоосоондо оруулагдаа. Хүүгэдэй саад, больница, мас-терской гэжэ мэтэн хуу ажа-

хын тоосоондо оруулагдан-хай. Ажахын тоосоон хүнүүдэ бодомжолхо, шэнэ хайн юмэ бэдэрхэ хэрэгтэ баадаа, эдэ-хи үүсхэлхэе бадаруулна. Жэ-шээлхэдэ, колхозой мастерской тархан болон мал ажалдаа хү-дэлгэгдэдэг бүхэ техникы-найнаар забһарилха, харуу-налханаа гадна, энэнтэй хам-та хүн зонин элдэб хэрэгшэ-жын талаар хангалгын 150 мян-ган түхэригэй худалдхын хээ. Колхозой нэгэл мастерской имэ эхэ худалдхын хэжэ ша-даха байна бүүш. Харин тим-гбээд бидэ хүдөөдэ хангалгы хайхан гээд үргэдхэхэ гэжэ бодомжолнобди.

Орхонхүүдэй хэлсэхэдэ, ма-най ажахынүүдта урда ажа-хтар эхэ арга боломжо нээ-гдэнэ. Тимгбэшье нэн түрүүн бидэ арэндэ гуримай подряды коопераций болон агропро-мын шонхон хангаанай элдэб гуримнууды хүжөөхэ бата шу-лам баримталха ёһотойбди гэ-жэ энэ ушөө дахин баталан хэлэхэ шухала. Энэ гансаше эхин кооперативуудта, доодо шатын коллективүүдтэ бээ, мүн районнуудай, областнууд-тай, хизаарнуудай болон рес-публикануудай организацинууд-та сэхэ хабаатой байна.

Хөөрлөөр, энэ жэлдэ юу хээ ёһотойбиди? Урдманы амар зорилгоон байнаб? Энэниинэ би нимжүүлгээр тайлбарилха байнаб. Элдэб ян-зын